

Warszawa, dnia 7 lutego 2012 r.

**RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW**

Znak: DD2/0602/1/MWJ/2012/BMI9-1118

Dotyczy: BPS/KRRW/0330/12

**Pan
Jerzy Chróścikowski
Przewodniczący Komisji Rolnictwa
i Rozwoju Wsi
Senat Rzeczypospolitej Polskiej**

Warszawa

Szanowny Panie Przewodniczący,

Odpowiadając na wystąpienie z dnia 25 stycznia 2012 r., dotyczące przygotowania informacji na temat „Zasady opodatkowania dochodów rolniczych w polskim prawie”, przekazuję następujące informacje.

Podatek dochodowy od osób fizycznych

Zasady opodatkowania dochodów osiąganych przez osoby fizyczne regulują przepisy ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r., Nr 51, poz. 307, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą PIT”.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 pkt 1 ustawy PIT, przepisów tej ustawy nie stosuje się do przychodów z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej.

Wyłączając z zakresu przedmiotowego przychody z działalności rolniczej, ustawa PIT definiuje jednocześnie działalność rolniczą przyjmując, że jest to działalność polegająca na wytwarzaniu produktów roślinnych lub zwierzęcych w stanie nieprzetworzonym (naturalnym) z własnych upraw albo hodowli lub chowu, w tym również produkcja materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcja warzywnicza gruntowa, szklarniowa i pod folią, produkcja roślin ozdobnych, grzybów uprawnych i sadownicza, hodowla i produkcja materiału zarodkowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcja zwierzęca typu przemysłowo-fermowego oraz hodowla ryb, a także działalność, w której minimalne okresy przetrzymywania zakupionych zwierząt i roślin, w trakcie których następuje ich biologiczny wzrost, wynoszą co najmniej:

- 1) miesiąc - w przypadku roślin,
- 2) 16 dni - w przypadku wysokointensywnego tuczu specjalizowanego gęsi lub kaczek,
- 3) 6 tygodni - w przypadku pozostałego drobiu rzeźnego,
- 4) 2 miesiące - w przypadku pozostałych zwierząt

- licząc od dnia nabycia.

Zdefiniowane jest również gospodarstwo rolne poprzez odesłanie do definicji gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów ustawy o podatku rolnym.

Oprócz działalności rolniczej i gospodarstwa rolnego, ustawa PIT definiuje również działy specjalne produkcji rolnej, do których zalicza: uprawy w szklarniach i ogrzewanych tunelach foliowych, uprawy grzybów i ich grzybni, uprawy „in vitro”, fermową hodowlę i chów drobiu rzeźnego i nieśnego, wylęgarnie drobiu, hodowlę i chów zwierząt futerkowych i laboratoryjnych, hodowlę dżdżownic, entomofagów, jedwabników, prowadzenie pasiek oraz hodowlę i chów innych zwierząt poza gospodarstwem rolnym.

Nie stanowią działów specjalnych produkcji rolnej uprawy, hodowla i chów zwierząt w rozmiarach nieprzekraczających wielkości określonych w załączniku do ustawy PIT. Oznacza to, że dochody z prowadzonych upraw, chowu i hodowli w rozmiarach nieprzekraczających tych wielkości nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym.

Jeżeli natomiast rozmiary działów specjalnych produkcji rolnej przekraczają wielkości określone w załączniku do ustawy PIT, opodatkowaniu podlegają dochody uzyskane w roku podatkowym z całej powierzchni upraw lub wszystkich jednostek produkcji.

U osób fizycznych prowadzących działy specjalne produkcji rolnej dochód z tego źródła jest ustalany przy zastosowaniu norm szacunkowych dochodu z określonej powierzchni upraw lub jednostki produkcji zwierzęcej lub na podstawie podatkowej księgi przychodów i rozchodów albo ksiąg rachunkowych, jeżeli osoby te zgłosiły zamiar prowadzenia tych ksiąg.

Dochód z działów specjalnych produkcji rolnej ustala się przy zastosowaniu norm szacunkowych, jeżeli podatnik nie prowadzi ksiąg podatkowych. Normy szacunkowe dochodu dla poszczególnych rodzajów działów specjalnych określa załącznik nr 2 do ustawy o PIT.

Podstawę opodatkowania, określaną przy zastosowaniu norm szacunkowych dochodu, stanowi dochód wynikający z iloczynu właściwej dla danego rodzaju produkcji działu specjalnego normy szacunkowej dochodu i ilości jednostek produkcji, których ta norma dotyczy.

Normy szacunkowe dochodu są zmieniane corocznie w drodze rozporządzenia Ministra Finansów w porozumieniu z Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w stopniu odpowiadającym wskaźnikowi wzrostu cen towarowej produkcji rolniczej, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku urzędowym „Monitor Polski”.

Na rok 2012 r. normy szacunkowe dochodu zostały określone rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 10 listopada 2011 r. w sprawie norm szacunkowych dochodu z działów specjalnych produkcji rolnej (Dz. U. Nr 252, poz. 1517).

Osoby fizyczne, osiągające dochody z działów specjalnych produkcji rolnej, są obowiązane składać w terminie do dnia 30 listopada roku poprzedzającego rok podatkowy urzędowi skarbowemu deklarację według ustalonego wzoru o rodzajach i rozmiarach zamierzonej produkcji w roku następnym (PIT-6/PIT-6L). Jeżeli dochód z działów specjalnych jest ustalany na podstawie ksiąg, podatnicy w składanej w urzędzie skarbowym deklaracji, określają również wysokość przewidywanego dochodu w roku następnym. Osoby te są obowiązane zawiadomić właściwego naczelnika urzędu skarbowego o zaistnieniu zmian w prowadzonej produkcji w stosunku do podanej w deklaracji, zaprzestaniu lub rozpoczęciu w ciągu roku eksploatacji obiektów umożliwiających całoroczny cykl produkcji, a w przypadku rozpoczęcia w ciągu roku prowadzenia działów specjalnych produkcji rolnej, oprócz zawiadomienia o rozpoczęciu prowadzenia tej działalności składają także deklaracje o rodzajach i rozmiarach zamierzonej produkcji w tym roku.

wykonawczych lub ze środków pochodzących od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych;

- 5) dochody ze sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy lub hodowli, niestanowiących działów specjalnych produkcji rolnej, przerobionych sposobem przemysłowym, jeżeli przerób polega na kiszeniu produktów roślinnych lub przetwórstwie mleka albo na uboju zwierząt rzeźnych i obróbce poubojowej tych zwierząt, w tym również na rozbiorze, podziale i klasyfikacji mięsa;
- 6) dopłaty bezpośrednie stosowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymane na podstawie odrębnych przepisów

Podatek dochodowy od osób prawnych

Podobnie jak przepisów ustawy PIT, również przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.), nie stosuje się do przychodów z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej. Oznacza to, że dochody osiągane z tego rodzaju działalności, tj. działalności rolniczej (z wyłączeniem działów specjalnych produkcji rolnej) nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych, w podobny sposób jak ustawa PIT definiuje działalność rolniczą, działy specjalne produkcji rolnej oraz gospodarstwo rolne.

W przypadku działalności opodatkowanej podatkiem dochodowym od osób prawnych, tj. działów specjalnych produkcji rolnej, dochody osiągnięte z tej działalności podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych. Przy czym należy zauważyć, iż w podatku dochodowym od osób prawnych – w przeciwieństwie do podatku dochodowego od osób fizycznych, nie ma źródeł przychodów. Oznacza to, iż podatnicy są obowiązani do rozliczenia podatku dochodowego od wszystkich osiąganych dochodów, bez względu na rodzaj źródeł przychodów.

Podstawą opodatkowania jest więc dochód (stanowiący nadwyżkę osiągniętych przychodów nad kosztami uzyskania przychodów). Stawka podatku dochodowego wynosi 19% podstawy opodatkowania.

Podatnicy mają obowiązek wpłacać na rachunek urzędu skarbowego zaliczki miesięczne na podatek dochodowy w wysokości różnicy pomiędzy podatkiem należnym od dochodu osiągniętego od początku roku podatkowego a sumą zaliczek należnych za poprzednie miesiące. Zaliczki te wpłaca się w terminie do 20 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. Zaliczkę za ostatni miesiąc roku podatkowego podatnik wpłaca w terminie do 20 dnia pierwszego miesiąca następnego roku podatkowego. Z tym że podatnik nie wpłaca zaliczki za ostatni miesiąc, jeżeli przed upływem terminu do jej wpłaty złoży zeznanie i dokona zapłaty podatku.

Dodatkowo istnieje możliwość wpłacania przez podatników rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej oraz tzw. małych podatników zaliczek kwartalnych (w podobny sposób jak zaliczki miesięczne). Podatnicy mają również możliwość wpłacania zaliczek uproszczonych (uzależnionych od wysokości podatku wykazanego w zeznaniu złożonym w poprzednich latach podatkowych).

Ponadto podatnicy uzyskujący w roku podatkowym przychody z działalności rolniczej (wyłączonej z opodatkowania) oraz z innych źródeł, u których w roku poprzedzającym rok podatkowy udział przychodów z działalności rolniczej w ogólnej kwocie przychodów wynosił co najmniej 50%, mogą wpłacać zaliczki począwszy od dnia 20 października każdego roku.

wykonawczych lub ze środków pochodzących od rządów państw obcych, organizacji międzynarodowych lub międzynarodowych instytucji finansowych;

- 5) dochody ze sprzedaży produktów roślinnych i zwierzęcych pochodzących z własnej uprawy lub hodowli, niestanowiących działów specjalnych produkcji rolnej, przerobionych sposobem przemysłowym, jeżeli przerób polega na kiszeniu produktów roślinnych lub przetwórstwie mleka albo na uboju zwierząt rzeźnych i obróbce poubojowej tych zwierząt, w tym również na rozbiórce, podziale i klasyfikacji mięsa;
- 6) dopłaty bezpośrednie stosowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymane na podstawie odrębnych przepisów

Podatek dochodowy od osób prawnych

Podobnie jak przepisów ustawy PIT, również przepisów ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.), nie stosuje się do przychodów z działalności rolniczej, z wyjątkiem przychodów z działów specjalnych produkcji rolnej. Oznacza to, że dochody osiągnięte z tego rodzaju działalności, tj. działalności rolniczej (z wyłączeniem działów specjalnych produkcji rolnej) nie podlegają opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych, w podobny sposób jak ustawa PIT definiuje działalność rolniczą, działy specjalne produkcji rolnej oraz gospodarstwo rolne.

W przypadku działalności opodatkowanej podatkiem dochodowym od osób prawnych, tj. działów specjalnych produkcji rolnej, dochody osiągnięte z tej działalności podlegają opodatkowaniu na zasadach ogólnych. Przy czym należy zauważyć, iż w podatku dochodowym od osób prawnych – w przeciwieństwie do podatku dochodowego od osób fizycznych, nie ma źródeł przychodów. Oznacza to, iż podatnicy są obowiązani do rozliczenia podatku dochodowego od wszystkich osiągniętych dochodów, bez względu na rodzaj źródeł przychodów.

Podstawą opodatkowania jest więc dochód (stanowiący nadwyżkę osiągniętych przychodów nad kosztami uzyskania przychodów). Stawka podatku dochodowego wynosi 19% podstawy opodatkowania.

Podatnicy mają obowiązek wpłacać na rachunek urzędu skarbowego zaliczki miesięczne na podatek dochodowy w wysokości różnicy pomiędzy podatkiem należnym od dochodu osiągniętego od początku roku podatkowego a sumą zaliczek należnych za poprzednie miesiące. Zaliczki te wpłaca się w terminie do 20 dnia każdego miesiąca za miesiąc poprzedni. Zaliczkę za ostatni miesiąc roku podatkowego podatnik wpłaca w terminie do 20 dnia pierwszego miesiąca następnego roku podatkowego. Z tym że podatnik nie wpłaca zaliczki za ostatni miesiąc, jeżeli przed upływem terminu do jej wpłaty złoży zeznanie i dokona zapłaty podatku.

Dodatkowo istnieje możliwość wpłacania przez podatników rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej oraz tzw. małych podatników zaliczek kwartalnych (w podobny sposób jak zaliczki miesięczne). Podatnicy mają również możliwość wpłacania zaliczek uproszczonych (uzależnionych od wysokości podatku wykazanego w zeznaniu złożonym w poprzednich latach podatkowych).

Ponadto podatnicy uzyskujący w roku podatkowym przychody z działalności rolniczej (wyłączonej z opodatkowania) oraz z innych źródeł, u których w roku poprzedzającym rok podatkowy udział przychodów z działalności rolniczej w ogólnej kwocie przychodów wynosił co najmniej 50%, mogą wpłacać zaliczki począwszy od dnia 20 października każdego roku.

Po zakończeniu roku podatkowego podatnicy są obowiązani składać urzędom skarbowym zeznanie, według ustalonego wzoru, o wysokości osiągniętego dochodu (poniesionej straty) w roku podatkowym, w terminie do końca trzeciego miesiąca roku następnego i w tym terminie wpłacić podatek należny albo różnicę między podatkiem należnym od dochodu wykazanego w zeznaniu a sumą należnych zaliczek za okres od początku roku. Rozliczenie roczne dokonywane jest na druku zeznania CIT-8.

Dodatkowo ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych zwalnia z opodatkowania:

- 1) dochody z tytułu sprzedaży całości lub części nieruchomości wchodzącej w skład gospodarstwa rolnego, przy czym zwolnienie nie dotyczy dochodu uzyskanego ze sprzedaży, jeżeli sprzedaż ta następuje przed upływem pięciu lat licząc od końca roku kalendarzowego, w którym nastąpiło nabycie całości lub części zbywanej nieruchomości,
- 2) dochody podatników z działalności pozarolniczej, w tym z działów specjalnych produkcji rolnej - w części przeznaczonej na działalność rolniczą, jeżeli w roku poprzedzającym rok podatkowy, a w razie rozpoczęcia działalności - w pierwszym podatkowym roku tej działalności udział przychodów z działalności rolniczej, powiększonych o wartość zużytych do przetwórstwa rolnego i spożywczego surowców i materiałów pochodzących z własnej produkcji roślinnej i zwierzęcej, stanowił co najmniej 60% przychodów osiągniętych ze wszystkich rodzajów działalności,
- 3) dochody z działalności pozarolniczej i z działów specjalnych produkcji rolnej przeznaczone na wynagrodzenia za pracę członków rolniczych spółdzielni produkcyjnych i innych spółdzielni zajmujących się produkcją rolną, a także ich domowników - jeżeli wynagrodzenia te są związane z wymienioną działalnością,
- 4) dotacje z budżetu państwa otrzymane na dofinansowanie przedsięwzięć realizowanych w ramach Specjalnego Przedakcesyjnego Programu na Rzecz Rolnictwa i Rozwoju Obszarów Wiejskich (SAPARD),
- 5) dopłaty bezpośrednie stosowane w ramach Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej, otrzymane na podstawie odrębnych przepisów.

Podatek od towarów i usług

Zasady opodatkowania podatkiem od towarów i usług są uregulowane w ustawie z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz.U. z 2011 r. Nr 177, poz. 1054) oraz aktach wykonawczych do tej ustawy. Zgodnie z art. 5 ust. 1 powołanej ustawy opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług podlegają: odpłatna dostawa towarów i odpłatne świadczenie usług na terytorium kraju; eksport towarów; import towarów; wewnątrzwspólnotowe nabycie towarów za wynagrodzeniem na terytorium kraju oraz wewnątrzwspólnotowa dostawa towarów.

W odniesieniu do podatników prowadzących działalność rolniczą ww. przepisy przewidują możliwość rozliczania się z opodatkowania VAT-em według jednej z dwu niżej wymienionych metod:

- szczególnej procedury dotyczącej rolników ryczałtowych (tzw. system zryczałtowanego zwrotu VAT) przewidzianej w art. 115-118 ustawy o podatku od towarów i usług,
- na zasadach ogólnych.

Przez rolników ryczałtowych, stosownie do art. 2 pkt 19 ustawy o podatku od towarów i usług, rozumie się rolników dokonujących dostawy produktów rolnych pochodzących z własnej działalności rolniczej lub świadczących usługi rolnicze, korzystających ze zwolnienia od

podatku na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 3 tej ustawy, z wyjątkiem rolników obowiązanych na podstawie odrębnych przepisów (tj. ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości - Dz.U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223, z późn. zm.) do prowadzenia ksiąg rachunkowych. Powyższe oznacza, że co do zasady rolnicy są objęci tzw. systemem zryczałtowanego zwrotu VAT. Wyjątek stanowią rolnicy, którzy są obowiązani do prowadzenia ksiąg rachunkowych i w związku z tym muszą rozliczać VAT na ogólnych zasadach.

Dostawa produktów rolnych pochodzących z własnej działalności rolniczej oraz świadczenie usług rolniczych przez rolników ryczałtowych jest objęte zwolnieniem od VAT (art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy).

Rolnikowi ryczałtowemu dokonującemu dostawy produktów rolnych oraz wykonującemu usługi rolnicze na rzecz podatnika, który rozlicza ten podatek, przysługuje zryczałtowany zwrot podatku z tytułu nabywania niektórych środków produkcji dla rolnictwa opodatkowanych tym podatkiem. Kwota zryczałtowanego zwrotu podatku jest wypłacana rolnikowi ryczałtowemu przez nabywcę produktów rolnych będącego zarejestrowanym podatnikiem VAT. Stawka zryczałtowanego zwrotu podatku wynosi obecnie 7% kwoty należnej z tytułu dostawy produktów rolnych lub wykonywania usług rolniczych pomniejszonej o kwotę zryczałtowanego zwrotu podatku.

Podatnik zarejestrowany jako podatnik VAT czynny nabywający produkty rolne i usługi rolnicze od rolnika ryczałtowego wystawia fakturę VAT RR, która powinna m.in. zawierać oświadczenie dostawcy produktów rolnych lub wykonującego usługi rolnicze, że jest rolnikiem ryczałtowym zwolnionym od podatku od towarów i usług na podstawie art. 43 ust. 1 pkt 3 ustawy.

Zryczałtowany zwrot podatku zwiększa u tego nabywcy kwotę podatku naliczonego, w rozliczeniu za okres rozliczeniowy, w którym dokonano zapłaty. Jednym z warunków zaliczenia kwoty zwrotu do podatku naliczonego jest zapłata należności za produkty rolne, obejmująca również kwotę zryczałtowanego zwrotu podatku, na rachunek bankowy rolnika ryczałtowego nie później niż 14. dnia, licząc od dnia zakupu, z wyjątkiem przypadku, gdy rolnik zawarł umowę z podmiotem nabywającym produkty rolne określającą dłuższy termin płatności. Wymóg ten nie dotyczy tej części zapłaty, która stanowi różnicę między kwotą należności za dostarczone przez rolnika produkty rolne lub wykonane usługi a kwotą należności za towary i usługi dostarczone rolnikowi ryczałtowemu przez nabywcę produktów rolnych.

Rolnik ryczałtowy w zakresie prowadzonej działalności rolniczej dostarczający produkty rolne lub świadczący usługi rolnicze jest zwolniony z obowiązku:

- 1) wystawiania faktur VAT;
- 2) prowadzenia ewidencji dostaw i nabyć towarów i usług;
- 3) składania w urzędzie skarbowym deklaracji podatkowych;
- 4) dokonania zgłoszenia rejestracyjnego dla potrzeb VAT.

W przypadku prowadzenia przez rolnika ryczałtowego również innej działalności niż działalność rolnicza mają do niej zastosowanie ogólne zasady opodatkowania przewidziane w przepisach o podatku od towarów i usług. Nie oznacza to jednak automatycznego opodatkowania pozostałych czynności, bowiem rolnik może korzystać w tym zakresie ze zwolnienia, o którym mowa w art. 113 ustawy (przepis ten dotyczy zwolnienia z VAT podatników, u których wartość sprzedaży opodatkowanej - bez kwoty podatku - nie przekroczyła łącznie w poprzednim roku podatkowym kwoty 150.000 zł).

Rolnik ryczałtowy może zrezygnować z korzystania z regulacji tzw. systemu ryczałtowanego zwrotu VAT i rozliczać podatek od towarów i usług na zasadach ogólnych – warunkiem jest dokonanie zgłoszenia rejestracyjnego dla potrzeb VAT.

Rolnicy rozliczający VAT (tj. rolnicy, którzy są obowiązani do prowadzenia ksiąg rachunkowych i nie są objęci zwolnieniem na podstawie art. 113 ustawy o podatku od towarów i usług oraz rolnicy, którzy zrezygnowali z ww. systemu ryczałtowanego zwrotu VAT) są obowiązani m.in. do wystawiania faktur VAT, prowadzenia ewidencji dla celów VAT, składania deklaracji podatkowych. Ponadto w zakresie, w jakim towary i usługi są wykorzystywane do wykonywania czynności opodatkowanych, przysługuje im prawo do obniżenia kwoty podatku należnego o kwotę podatku naliczonego przy nabyciu towarów i usług.

Podatek rolny

W aktualnym stanie prawnym podatek rolny unormowany w ustawie z dnia 15 listopada 1984 r. o podatku rolnym (Dz. U. z 2006 r. Nr 136, poz. 969, z późn. zm.) ma przede wszystkim charakter podatku majątkowego. Podatek ten wraz z podatkiem leśnym i podatkiem od nieruchomości tworzy system podatków majątkowych od nieruchomości.

Podatek rolny posiada pewne cechy podatku przychodowego, wyrażające się w określeniu jego wysokości (poza powierzchnią użytków rolnych) na podstawie takich kryteriów jak: przynależność do okręgu podatkowego, rodzaj użytku rolnego oraz klasa gruntu. Należy jednak uznać, że kryteria te w niewielkim stopniu odzwierciedlają faktyczne zróżnicowanie przychodów uzyskiwanych przez gospodarstwa rolne. Wysokość podatku rolnego obecnie nie zależy zatem od faktycznie uzyskiwanych przez rolnika dochodów, a jedynie od przeciętnych, szacunkowych możliwości dochodowych gospodarstwa, wynikających ze wskazanych wyżej kryteriów.

1. Przedmiot, podmiot oraz podstawa opodatkowania podatkiem rolnym. Organy podatkowe

Przedmiotem opodatkowania podatkiem rolnym są grunty sklasyfikowane w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, z wyjątkiem gruntów zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej innej niż działalność rolnicza.

Za działalność rolniczą uważa się produkcję roślinną i zwierzęcą, w tym również produkcję materiału siewnego, szkółkarskiego, hodowlanego oraz reprodukcyjnego, produkcję warzywniczą, roślin ozdobnych, grzybów uprawnych, sadownictwa, hodowlę i produkcję materiału zarodowego zwierząt, ptactwa i owadów użytkowych, produkcję zwierzęcą typu przemysłowego fermowego oraz chów i hodowlę ryb.

Dla objęcia gruntów podatkiem rolnym nie ma zatem znaczenia, czy dany użytek rolny jest zajęty lub związany z prowadzeniem na nim działalności rolniczej.

Podatnikami tego podatku są osoby fizyczne, osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki nieposiadające osobowości prawnej, będące właścicielami, posiadaczami samoistnymi gruntów lub użytkownikami wieczystymi gruntów.

W przypadku gruntów stanowiących własność Skarbu Państwa lub jednostki samorządu terytorialnego, podatnikami podatku rolnego są ich posiadacze umowni i bezumowni, w razie spełnienia warunków określonych w ustawie.

Obowiązek podatkowy w podatku rolnym nie dotyczy Skarbu Państwa i gmin.

Podstawa opodatkowania podatkiem rolnym określona jest odmiennie w przypadku: gospodarstw rolnych i pozostałych gruntów, przy czym za gospodarstwo rolne uważa się obszar gruntów sklasyfikowanych w ewidencji gruntów i budynków jako użytki rolne lub jako grunty zadrzewione i zakrzewione na użytkach rolnych, o łącznej powierzchni przekraczającej 1 ha lub 1 ha przeliczeniowy, stanowiących własność lub znajdujących się w posiadaniu osoby fizycznej, osoby prawnej albo jednostki organizacyjnej, w tym spółki, nieposiadającej osobowości prawnej.

Podstawę opodatkowania podatkiem rolnym dla gruntów gospodarstw rolnych stanowi liczba hektarów przeliczeniowych ustalana na podstawie powierzchni, rodzajów i klas użytków rolnych wynikających z ewidencji gruntów i budynków oraz zaliczenia do okręgu podatkowego - na podstawie rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 grudnia 2001 r. w sprawie zaliczenia gmin oraz miast do jednego z czterech okręgów podatkowych (Dz. U. Nr 143, poz. 1614). Dla pozostałych gruntów podstawę opodatkowania stanowi liczba hektarów wynikająca z ewidencji gruntów i budynków.

Organem podatkowym właściwym w sprawach podatku rolnego jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

2. Wymiar podatku rolnego

Podatek rolny za rok podatkowy od 1 ha przeliczeniowego gruntów gospodarstw rolnych wynosi równowartość pieniężną 2,5q żyta, obliczoną według średniej ceny skupu żyta za pierwsze trzy kwartały roku poprzedzającego rok podatkowy, ustalonej na podstawie komunikatu Prezesa GUS ogłaszanego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” w terminie 20 dni po upływie trzeciego kwartału.

Podatek rolny za rok podatkowy od 1 ha gruntów, które nie tworzą gospodarstwa rolnego wynosi równowartość pieniężną 5q żyta.

Rady gmin są uprawnione do obniżania cen skupu żyta, przyjmowanych jako podstawa obliczania podatku rolnego na dany rok podatkowy na obszarze gminy – bez żadnych ograniczeń w tym zakresie.

W latach 2008-2009, przy wysokiej średniej cenie skupu żyta, która wynosiła odpowiednio: 58,29 zł/q i 55,80 zł/q, liczba gmin korzystających z prawa do obniżenia ceny żyta przekraczała 70% ogólnej liczby gmin.

W 2008 r. 1800 gmin skorzystało z możliwości obniżenia ceny żyta. Średnia cena żyta w tej grupie gmin wynosiła 39,58 zł/q, natomiast w 2009 r. 1763 gminy skorzystały z możliwości obniżenia ceny skupu żyta, zaś średnia cena skupu żyta w tej grupie gmin wynosiła 39,95 zł/q.

W następnych latach przy relatywnie niższej cenie skupu żyta wynoszącej w 2010 r. 34,10 zł/q i w 2011 r. 37,64 zł/q, liczba gmin korzystających z prawa do obniżenia ceny żyta przy ustalaniu stawki podatku rolnego zmniejszyła się w stosunku do lat 2008-2009.

W 2010 r. 602 gminy tj. 24% ogółu gmin, skorzystało z prawa do obniżenia ceny, zaś średnia cena żyta przyjęta do obliczania podatku przez te gminy wynosiła 30,37 zł/q.

W 2011 r. liczba gmin obniżających cenę żyta przy obliczaniu podatku rolnego wynosiła 975 gmin tj. 39 % ogółu gmin, a średnia cena żyta w gminach korzystających z prawa do jej obniżania przy obliczaniu podatku rolnego wyniosła 32,79 zł/q.

Wpływy z podatku rolnego, zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2010 r. Nr 80, poz. 526, z późn. zm.) są źródłem dochodów własnych gminy. Wpływy z podatku rolnego za 2010 r. wyniosły 989,4 mln zł.

Planowana kwota wpływów z podatku rolnego za 2011 r. to 1 088,4 mln zł.

3. Powstanie i wygaśnięcie obowiązku podatkowego oraz terminy płatności podatku rolnego

Obowiązek podatkowy w podatku rolnym powstaje od pierwszego dnia miesiąca następującego po miesiącu, w którym zaistniały okoliczności uzasadniające powstanie tego obowiązku i wygasa ostatniego dnia miesiąca, w którym przestały istnieć okoliczności uzasadniające ten obowiązek. Jeżeli obowiązek podatkowy powstał lub wygasł w ciągu roku, podatek rolny za ten rok ustala się proporcjonalnie do liczby miesięcy, w których istniał ten obowiązek.

Osoby fizyczne - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie albo wygaśnięcie obowiązku podatkowego w zakresie podatku rolnego - obowiązane są złożyć właściwemu organowi podatkowemu informacje o gruntach, sporządzone na formularzach według wzoru określonego przez radę gminy w drodze uchwały. Osoby prawne, jednostki organizacyjne, w tym spółki, nieposiadające osobowości prawnej, jednostki organizacyjne Agencji Nieruchomości Rolnych, a także jednostki organizacyjne Lasów Państwowych - w terminie do dnia 15 stycznia składają deklaracje na podatek rolny na dany rok podatkowy, sporządzone na formularzu według ustalonego wzoru, a jeżeli obowiązek podatkowy powstał po tym dniu - w terminie 14 dni od dnia zaistnienia okoliczności uzasadniających powstanie tego obowiązku.

Podatek rolny na rok podatkowy od osób fizycznych ustala, w drodze decyzji, organ podatkowy. Podatek jest płatny w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego w terminach: do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada roku podatkowego. Osoby prawne obliczają podatek w deklaracji i wpłacają go w ratach proporcjonalnych do czasu trwania obowiązku podatkowego w terminach: do dnia 15 marca, 15 maja, 15 września i 15 listopada.

Rada gminy może zarządzać pobór podatku rolnego od osób fizycznych w drodze inkasa oraz określać inkasentów i wysokość wynagrodzenia za inkaso.

Osobom fizycznym, na których ciąży obowiązek podatkowy w zakresie podatku rolnego oraz jednocześnie w zakresie podatku od nieruchomości lub podatku leśnego dotyczący przedmiotów opodatkowania położonych na terenie tej samej gminy, wysokość należnego zobowiązania podatkowego pobieranego w formie łącznego zobowiązania pieniężnego ustala organ podatkowy w jednej decyzji (nakazie płatniczym).

4. Ulgi i zwolnienia z podatku rolnego

W podatku rolnym obowiązuje szeroko rozbudowany system ulg i zwolnień. Zwolnieniem z podatku rolnego objęte są m.in.:

- użytki rolne klasy V, VI i VIz,
- grunty w pasie drogi granicznej,
- grunty orne, łąki, pastwiska objęte melioracją - w roku, w którym uprawy zostały zniszczone wskutek robót drenarskich,
- grunty przeznaczone na utworzenie bądź powiększenie już istniejącego gospodarstwa rolnego do powierzchni nieprzekraczającej 100 ha,
- grunty gospodarstw rolnych, na których zaprzestano produkcji rolnej,
- uczelnie,

- publiczne i niepubliczne jednostki organizacyjne objęte systemem oświaty oraz prowadzące je organy, w zakresie gruntów zajętych na działalność oświatową,
- instytuty naukowe i pomocnicze jednostki naukowe Polskiej Akademii Nauk,
- prowadzący zakłady pracy chronionej lub zakłady aktywności zawodowej,
- instytuty badawcze;
- przedsiębiorcy o statusie centrum badawczo-rozwojowego,
- Polski Związek Działkowców.

Ulęgę w tym podatku stosuje się m.in.:

- z tytułu wydatków poniesionych na budowę lub modernizację budynków inwentarskich służących do chowu, hodowli i utrzymywania zwierząt gospodarskich oraz obiektów służących ochronie środowiska (ulga inwestycyjna),
- przy opodatkowaniu gospodarstw rolnych żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową lub długotrwałe przeszkolenie wojskowe i osób spełniających zastępczo obowiązek służby wojskowej w formie skoszarowanej (tzw. ulga żołnierska),
- w razie wystąpienia klęski żywiołowej, która spowodowała istotne szkody w budynkach, ziemiopłodach, inwentarzu żywym lub martwym albo w drzewostanie.

Rada gminy, w drodze uchwały, może wprowadzić inne zwolnienia i ulgi przedmiotowe niż określone w ustawie, z uwzględnieniem przepisów dotyczących pomocy publicznej.

Budynki gospodarcze lub ich części położone na gruntach gospodarstw rolnych, służące wyłącznie działalności rolniczej są zwolnione w podatku od nieruchomości na podstawie ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 95, poz. 613, z późn. zm.). Zwolnieniem z tego podatku są objęte również budynki gospodarcze lub ich części położone na gruntach gospodarstw rolnych zajęte na prowadzenie działów specjalnych produkcji rolnej.

Do wiadomości:

Biuro Ministra
w miejscu

z *penicjanin*
Z upoważnienia Ministra Finansów
PODSEKRETARZ STANU
Maciej Grabowski
Maciej Grabowski